אויף דער באַן

פון ה. טאָלמאַטש

א שווערער בלייערנער גלאָק — דער היטל. א בלייערנער גלאָק איבער ווייטע מידבר/דיקע וויספעס — פון א שטומער וועלט.

דער מיטלסטער לאָמפּ אין וואַגאָן איז אויסגעלאָשן. עס בלייבן איבער צוויי זייטיקע לעמפּעלאַך אין ביידע עקן, און די עטלאַכע מיטפאַרער הויבן זיך אָן צו נו־רען, פריער אין די שלעפעריקע ביינקלאַך, דערנאָך אין זיך אַליין.

אויף דער גאַנצער וועלט איז ווינטער.. בערג פאַרשניטע, טייכן צוגעמאַכטע, פאַרפראָרענע. שפּיציקע בוימער מיט נאַ־קעטע קעפּ. צעוואָרפן איבער אַלע ברייטן פון ווינטע מדבריות, ציען זיך, צי־ען אָן אויפהער, אָן אַן אָנהויב און אָן אַ סוף.

זומער איז בעסער; זומער זעט מען אַ זעמדל, אָן אָפּעטעס טייך; די זון איז ליכ־טיקער, און אויף דער נשמה איז אויף פרייליכער. איצט איז אַלץ פאַרשלאָסן, אישטומע פאַרשלאָסענע וועלט.

אויף וויפיל טויזן אונזער לעבן קאָן פאַנאַנדערגעטייטלט ווערן, איז גאַרניט צום באַרעכענען, איצטער טייטלט ער זיך. אויף זומער און ווינטער. דאָרף און שטאָט ערד און הימל.

. . . ווייס, זייער ווייס איז דאָ פון איין דאָרף צום אַנדערן. דערגעענטערט זיך מיין שכן. ווער רעדט נאָך פון אַ שטאָ־טישן ישוב, דאָס איז גאָר אַ פאַרפאַלע־ניש. איז טאַקע זייער שווער. אמת, אמאָל איז געווען נאָך שווערער, אָבער אמאָל האָט מען געקוקט מיט אַנדערע אויגן.

אָט נעמט צום ביישפּיל, מיך אַליין, ניט צו פאַרזינדיקן. מ'איז שוין אַ ביסל, ווי מ'זאָגט פרייער ביי זיך. די קינדער זיינען עלטער געוואָרן, דיי אייזקע מיינע האָט זיך אָפּגעגעבן. מיין ווייבס הילף אין "סטאָר" דאָרף איך שוין אויך ניט, אין מ'וואָכן נעקאָנט לעבן, איז דיי צרה — ניטאָ וואו! אָבער אַ פאַרטי און ווי דער אַ פאַרטי; נאָך אמאָל אַ "ניים"! אַז גיין, מ'שטיינט געוואַנט איז דאָך ניטאָ וואו. איז אַזאַ זאַל מען פאַרט טאָן? איז מיט זיך, ווי מיט זיך, אָבער וואָס זאָל מען טאָן מיט די קינדער? און וואָלטן דאָס נאָך געווען "באַיעס" איז אויף אַ געגנגעריקע מכה, וואַרום וועלכע טאַטע - מאַמע וויל דאָס געזונט אויף זיי האַדעווען, און דערנאָך, אַז זיי זיינען שוין אַ ביסל, און מיי זאָגט "אונטערגע־קוואַטשטען", נעמען און זיי אויסקלאָן־נאָר מיט אַ טאַטן, ווייסט איר (מ'קאָן ניט אַרויף מוז מען אַרונטער), אַ מאַמע איז דאָך אָבער פאַרט אַ מאַמע; אַ ז ן טאַקע שלעכט! וואָס פרעגט איר, עס גייט ניט אויף דער טאָג אַז מ'זאָל ניט זיין אַ שטיק אַ ביבליאָטעק. אין אַ מאַנ־אַזאַן איז, די ווייב מיינע געגרעכט. אַז מ'וויל טאַקע אמת אַז הייליקע מיידלאַך זיינען ניט די אמאָליקע. אָבער מיידלאַך זיינען פאַרט ניט קיין באַיעס! איך מעג טאַקע געטאַפּט אַ זואַנס, ווי אין פּסוק שטייט.

טויזנט מאָל וויסן אַז מיינע מיידלאַך וועלען מיר קיין ממזרים אין שטוב ניט אַריינברייגנען, אָבער אַוועקלאָזן זיי אין דער פרעמדער שטאָט ווילט זיך פאַרט ניט.

איך איז זאָל איך אָנהויבן דערציילן ווי אַזוי די שטאָט האָט זיך מיר איינ־גענעמען אין די ביינער, בין איך זיכער אַז מ'וואָלט אַז מ'וואָלט אויך קיין פאַפיר אויף קיין סטייער, וואָרום, וואָס - וואָס דורכגעמאַכט אין דער אַמעריקע, האָב איך ניט צו פאַרזינדיקן. מ'איז שוין אַ ביסל, ווי מ'זאָגט פרייער ביי זיך. די קינדער זיינען עלטער געוואָרן, די אייזקע מיינע האָט זיך אָפּגעגעבן. מיין ווייבס הילף אין "סטאָר" דאָרף איך שוין אויך ניט, אין מ'וואָכן נעקאָנט לעבן, איז דיי צרה — ניטאָ וואו! אָבער אַ פאַרטי און ווי דער אַ פאַרטי; נאָך אמאָל אַ "ניים"! אַז גיין, מ'שטיינט געוואַנט איז דאָך ניטאָ וואו. איז אַזאַ זאַל מען פאַרט טאָן? איז מיט זיך, ווי מיט זיך, אָבער וואָס זאָל מען טאָן מיט די קינדער? און וואָלטן דאָס נאָך געווען "באַיעס" איז אויף אַ געגנגעריקע מכה, וואַרום וועלכע טאַטע - מאַמע וויל דאָס געזונט אויף זיי האַדעווען, און דערנאָך, אַז זיי זיינען שוין אַ ביסל, און מיי זאָגט "אונטערגע־קוואַטשטען", נעמען און זיי אויסקלאָן - נאָר מיט אַ טאַטן, ווייסט איר (מ'קאָן ניט אַרויף מוז מען אַרונטער), אַ מאַמע איז דאָך אָבער פאַרט אַ מאַמע; אַ ז ן טאַקע שלעכט! וואָס פרעגט איר, עס גייט ניט אויף דער טאָג אַז מ'זאָל ניט זיין אַ שטיק אַ ביבליאָטעק. אין אַ מ'וויל זאָגן איז, די ווייב מיינע געגרעכט. אַז מ'וויל טאַקע אמת אַז הייליקע מיידלאַך זיינען ניט די אמאָליקע. אָבער מיידלאַך זיינען פאַרט ניט קיין באַיעס! איך מעג טאַקע זואַנס, ווי אין פּסוק שטייט.

ידיעות פון דער איד. קולט. געזעלש.

קולטור געזעלשאַפט צוזאַמענ־ פאָר דעם 28טן מערץ

פרייטאָג אָוונט, דעם 28טן מערץ, וועט זיך עפענען דער ערשטער צוזאַ־מענפאָר פון דער אידישער קולטור גע־זעלשאַפט, אין אויערווינג פּלאַצע - האַל, אויערווינג פּלייס און 15טע נאַס, ניו־יאָרק. דאָס וועט זיין דער ערשטער אי־דישער קולטור־צוזאַמענפאָר אין אַמע־ריקע. דער צוזאַמענפאָר וועט זיין אַ דע־מאָנסטראַציע פאַר אידיש, פאַר דער מאָדערנער אידישער קולטור און אירע אינסטיטוציעס. ביים צוזאַמענפאָר וועלן פאַרהאַנדלט ווערן פאַרשייד־ענע אַקטואַ־לע פראַגעס פון'ם אידישן קולטור־לעבן דאָ אין לאַנד און איבער דער גאַנצער וועלט. עס וועלן לייענען ווערן רעפע־ראַטן וועגן אַפּגעטאָנענער קולטור - אַר־בעט און וועגן די פערספּעקטיוון אויף לחבא.

צום צוזאַמענפאָר קומען פאַרשטייער פון די קולטור־געזעלשאַפט צווייגן און פון דער גרויסער מיטגלידערשאַפט אין די פאַראייניקטע שטאַטן און קאַנאַדאַ. אויף פאַרשטייער פון אַפּטיילונגען פון דער אידישער סטודענטן־ליגע ביי דער קולטור־געזעלשאַפט. עס קומען אויך ספּעציעל פון אייראָפּע די באַרימטע שריפטשטעלער און קולטור־טוער — דר. חיים זשיטלאָווסקי און זלמן רייזען.

טאָג־אָרדענונג פון קולטור גע־זעלשאַפט צוזאַמענפאָר

פרייטאָג אָוונט, דעם 28טן מערץ, 10 אַזייגער אינדערפרי: א) באַריכט פון אַזייגער אינדערפרי: ב) באַנריסונ־גען; ג) באַריכטן פון צווייגן; ד) באַ־ריכט פון דער מאַנדאַטן־קאָמיסיע; ה) וואַלן פון קאָמיסיעס: רעזאָלוציע, אָר־גאַניזאַציע, שטודירנדיקע יוגנט און נאָמינאַציע. ו) דיסקוסיע וועגן באַריכט פון דער הויפּט - פאַרוואַלטונג.

שבת בייטאָג, דריטע סעסיע, דריי אַזייגער נאָכמיטאָג: א) די נאַציאָנאַלע קולטור און אַמעריקע (סימפּאָזיום); ב) די אידישע וועלטלאַכע שול באַוועגונג (רעפעראַט); ג) א שריפט פון דער אי־דישער קולטור־געזעלשאַפט (איינלייטונג און דיסקוסיע).

שבת נאַכט — טעאַטער אָוונט, מי־ניאַטור פאַרשטעלונג—געשיכטע פון אי־דישן טעאַטער.

זונטאָג, דעם 30טן מערץ, 10 אַזייגער אינדערפרי: א) אַלוועלטלאַכע אידישע קולטור־באַוועגונג, — אַן אַלוועלטלאַכער אידישער קולטור־קאָנגרעס (רעפעראַט און דיסקוסיע); ב) אונזער אַרבעט צווישן דער אידישער סטודענטנשאַפט; ג) צענט־ראַלער אידישער מוזיי, אַרכיוו און צענ־טראַלע אידישע ביבליאָטעק; ד) די אַר־בעט פון די צווייגן (רעפעראַט און דיס־קוסיע); ה) אידישע קולטור־אַרבעט אין דער טריי־יוטאָן באַוועגונג, קולטור אַר־בעט פון די אידישע אַרבעטער און פון פראָטעסיאָנאַלע־אָרגאַניזאַציעס — רעפע־ראַטן און דיסקוסיעס.

זונטאָג, דריי אַזייגער נאָכמיטאָג: א) באַריכטן פון קאָמיסיעס; ב) פאַרהאַנד־לען רעזאָלוציעס וועגן די רעפעראַטן און וועגן די פאָלגנדיקע פונקטן: קאָאָפּעראַ־טיווער פאַרלאַג, אידישע קולטור־היימען, בילדונג פאַר דערוואַקסענע, אַרבעט פאַר דעם אידישן דוך, דראַמאַטישע פאַראיי־נען, כאָרן און דראַמאַטישע פאַראיינען; לעקציע און ביכער ביוראָ, אַרכיוו־זיר־קאָמפּאַניעס א. ד. ג.; ג) וואָלן פון נאַ־ציאָנאַלער עקזעקוטיווע און הויפּט פאַר־וואַלטונג.

זונטאָג אָוונט: פייערלאַכע שליסונג פון צוזאַמענפאָר מיט א פאָלקס באַנ־קעט.

שטאָט קאָנפערענץ פון גיי־יאָרקער מיטגלידער באַשליסט צו שאַפן א פאָנד פאַר א אידיש קולטור - הויז אין גיי - יאָרק

זונטאָג אָוונט, דעם 9טן פעברואַר, איז אין סטייוועסענט נייבערהוד הויז, פאַר־נעקומען א ספּעציעלע קאָנפערענץ פון אַלע ניי־יאָרקער מיטגלידער פון דער אי־דישער קולטור־געזעלשאַפט וועגן דעם פּלאַן צו שאַפן א אידיש קולטור־הויז אין ניי־יאָרק.

נאָך א לענגערער און גרינדלאַכער דיס־קוסיע אין מיט באַגייסטערונג אָנגענער מען געוואָרן די רעקאָמענדאַציע פון דער הויפּט פאַרוואַלטונג צו שאַפן א פאָנד פאַר דעם צוועק. אין פאַרשטאַנען גע־וואָרן, אַז די קאָמפּאַניע פאַר'ן קולטור־אַרבעט אין דער שטאָט ווערט אַנטשלאָס־סען, אַז אַ הויז אין אַ טור פון דרייטע עוועניו. עס ווערט צוגעגרייט אַ פּאַסיקע פּראָגראַם.

——(::)——

דרום אפריקאַנער קוואַטאַ א שווערער קלאַפּ פאַר ליטווישע אידן

קאָוונע, פעב. 21 (איטאַ).— די נייעס אַז דרום אפריקע פירט איין אַן אימיג־ראַציע קוואָטאַ האָט־ווי א דונער געטראָ־פען די ליטווישע אידן. טויזנטער ליט־ווישע אידן האָבן זיך געגרייט צו עמיג־רירן צו זייערע קרובים אין דרום אפריקע, מיט האָבנדיק וואוהין צו פאָרן און ניט קאָנענדיק פאַרבלייבן דאָ, וואו אַלע קוואָ־לען פון פרנסה זיינען אויסגעשעפּט.

קאָוונע, פעב. 21 (איטאַ).— רבי אַב־רהם שאַפּיראָ פאָרט אָפּ קיין אַמעריקע מיט זיין פרוי אין די אינטערעסן פון דער קאָוונער קהלה.

שלום קאַנאַן, וועלכער איז געווען אַנ־געקלאָגט אין קאָמוניזם, איז פאַראורי־לט געוואָרן צום טויט. עס ווערט גע־האַפּט, אַז דער פּרעזידענט וועט אים באַנאַדיקן.

ספּעציעלער נומער בולעטין צום צוזאַמענפאָר

ס'איז באַשלאָסן געוואָרן ביי דער לעצ־טער זיצונג פון דער הויפּט פאַרוואַלטונג אַרויסצולאָזן א ספּעציעלן נומער בולעטין פון דער אידישער קולטור עזעלשאַפט — צום צוזאַמענפאָר. אינ'ם בולעטין וועלן דיסקוסירט ווערן אַלע וויכטיקע פראַגעס פונם צוזאַמענפאָר, פלענער און פערספּעק־טיוון, דערפאָלגרייכע און נישט דער־פאָלגרייכע אָפּגעטאָנענע אַרבעטן. די חברים פון דער אידישער קולטור גע־זעלשאַפט ווערן איינגעלאַדן זיך צו באַ־טייליקן מיט קורצע אַרטיקלען ביי וועגן דער אַרבעט פון דער אידישער קול־טור־געזעלשאַפט. מען דאַרף שוין צושי־קען די מאַטעריאַלן, כדי ער זאָל קאָנען אַריין אין דעם נומער.

אַן אָוונט געווידמעט דעם אָנ־ רענק פון מ. ספּעקטאָר

די הויפּט פאַרוואַלטונג פון דער אידי־שער קולטור געזעלשאַפט האָט באַשלאָסן איינצואָרדענען אַן אָוונט צום פינפטן יאָרצייט פון דעם באַוואוסטן אידישן שריפטשטעלער און פּאָעט פון אידישן זשורנאַליזם — מרדכי ספּעקטאָר. דער אָוונט וועט פאָרקומען זונטאָג, דעם 16טן מערץ, אין סטייוועסענט נייבערהוד הויז, 225 איסט נינטע נאַס, צווישן צווייטע און דריטע עוועניו. עס ווערט צוגעגרייט אַ פּאַסיקע פּראָגראַם.

——(::)——

ווי לאַנג נעמט עס צו קומען פון יענער וועלט

(שלום אויף זייט 7)

בעניש אַז מען זאָל אים לאָזן גיין צו רבי אלימלך בעטן אַ פּטור אויף זיין תקיעות כּח. דער שומר איז געקומען און האָט עס אים נעזאָגט אַז דער רבי אַליין וועט אים נעמען אַרויס אין אַ גרויסן ווינטער. דער שומר איז אַרויס אין הויף אַרויסגעגאַנגען אין דעם ספר "קרושת לוי", וועלכער איז איינער פון די וויכ־טיקסטע חסידישע ספרים. אין דעם ספר בעפינען זיך אויף תורות פון ר' לוי יצחק'ס אַנווייז עלטערע זין.

עס דאַרף דאָ אויף דערמאָנט ווערן ר' לוי יצחק'ס פרוי די אייפר פריל, אויף וועמען די חסידישע לעגענדע זאָגט, אַז זי איז נאָך געווען גרעסער פון אים. איינמאָל האָט ר' לוי יצחק אַן זין פרוי געהאַלטן שבת ביי ר' גדליה לינינצער, האָט די לינינצער רביצ'ין מכבד געווען די חרדישע רביצ'ין מיט אַ זאָל פלעטכטן חלה לכבוד שבת. האָט די בחרדישע רביצ'ין בשעת מעשה זיך אָנגערופן: — רבונו של עולם, לאָמיך האָבן דעם זכות, אַז מיין לוי יצחק, זאָל מאַכן דיי "המוציא" מיט די זעלבע כונות, וואָס איך פלעכט מיט די חלה. די רביצ'ין האָט מיט דעם גרעס־טען גערולד איבערגעטראָגן די אַלע חרדי־פות, וואָס זיי האָבן געהט אויסצושטיין פון די מתנגדים און זי האָט זיך קיינ־מאָל ניט באַקלאָגט אויף איר גורל און האָט אַלעמאָל געהאַלטן ר' לוי יצחק'ן צו גיין זיין באַוונדער חסידישן דרך.

ר. לוי יצחק'ס לעצטע יאָרן און זיין פּטירה

אין דעם יאָר תקנ"ג איז ר' לוי יצחק קראַנק געוואָרן. זיין שוואַכער גוף האָט ניט געקאָנט פאַרטראָגן זיין שטאַרקע התלהבות. פיל צייטיקס זיינען געקומען אַים מבקר חול זיין און זיי האָבן תפלה געטאָן, אַז ער זאָל געזונט ווערן — עס האָט אָבער ניט געהאָלפן. א גאַנץ יאָר איז ער פאַרבליבן אין דעם דאַזיקן צור שטאַנד. עס ווערט דערציילט, אַז "ער פלעגט דאָן דאַוונען אין איילעניש פון א קליינעם סידור'ל. די צדיקים פון זיין דור פלעגן זאָגן אַז "אין הימל איז דאָן געווען א גרויסער קטרוג אויף אים, ווייל ער האָט זיך דעם יאָר צופיל אַטשטעפּעט מיט די מלאכים". מיט א יאָר שפּעטער איז ר' לוי יצחק צוריק געזונט געוואָרן און האָט זיך אומגעקערט צו זיין עבודת ה' מיט נאָך א גרעסערער התלהבות.

אין זיינע לעצטע יאָרן איז ר' לוי יצ־חק געוואָרן דער מיטל־פּונקט פון אויך ראַיגער חסידות און צו דער זעלבער צייט איז ער געווען דער באַוונדערטסטער צו וועד־מען מען האָט זיך געווענדעט פון דער גאַנצער חסידישער וועלט.

זיין נאָמען איז געוואָרן א לעגענדע נאָך אין זיין לעבן און פון דער גאַנצער וועלט איז מען געקומען צו אים און יעדער איינער האָט געפונען טרייסט און האָפענונג ביי דעם באַרדיטשעווער רב, וועלכער האָט אויסגעהערט יעדנס בקשה און געשטאַרקט דעם בטחון אין גאָט, אַז ער וועט העלפן.

ב'ה תשרי, תק"ע, איז געשטאָרבן דער אידישער "סניגור", ר' לוי יצחק באַרדי־טשעווער. דער גרויסער טאָג, ווען אידן וועלן אויסגעלייטן ווערן, ווען אידישקייט וועט אויסגעלייטן ווערן און גאָט וועט אויסגעלייטן ווערן איז נאָך ניט געקומען. דער טאָג פאַר וועלכן ער האָט געוואַרט און געהאָפט, האָט ער ניט דערלעבט. ער האָט אין זיך אַריינגענומען דיי צרות פון זיין פאָלק, וואָס ער האָט געליבט מיט זיינע אַלע רמ"ח איברים און שס"ה גידים, מיט זיין גוף און נשמה. צוליב וועמען ער האָט זיך צוקריגט אפילו מיט גאָט, בביכול, און אים ניט געוואָלט נאָכגעבן; ביז וואַנען ער וועט ניט פאַרגעבן די אי־דישע זינד און זיי אַנשרייבן גוטע יאָרן — און מיט דעם דאַזיקן פאָלקס צער און פאָלקס וויטאָג איז ער אַוועק פון דער וועלט.

ר'־לוי יצחק'ס פּטירה האָט אַרויסגע־רופן א גרויסן טרויער. ווען מען האָט דערציילט ר' נחמן בראַסלאַווער, אַז מען האָט ביי ר' לוי יצחק'ס לויה געזעען אַן "עמוד אש", האָט ער געזאָגט: — מצד דעם צדיק וואָס איז נסתלק געוואָרן, האָט זיכער געקאָנט זיין אַן "עמוד אש" אין דער צייט פון זיין הסתלקות. ווייל עס איז אַוועק פון אונז אַזאַ פירער, אַן אמת אידישער פירער. — ער האָט אויך געזאָגט: — ווער עס האָט אָפּגעגעאָ־גען, זעט ער אַז עס איז מש אויסגע־לאָשן געוואָרן א ליכט פון דער וועלט און עס איז געוואָרן פינסטער.

די חסידישע וועלט און דאָס אויקראַ־נער אידנטום האָבן געפילט די גרויסע אבדה, מיט דער פּטירה פון דעם מענשן.

(שלום)

דער עלטסטער זון איז געווען ר' מאיר, דער מחבר פון דעם ספר "כתר תורה" און ר' לוי יצחק אליין האָט געזאָגט פיל תורות אין זיין נאָמען. ער איז נפטר גע־וואָרן אין דעם יאָר תקס"ז, פאַר זיין פאָ־טערס לעבן.

דער צווייטער זון האָט געהייסן ר' ישראל און ער איז געווען רב אין פי־קעוו און נאָך ר' לוי יצחק'ס פּטירה, איז ער געווען אויף זיין אָרט אין באַרדי־טשעוו. ער איז דער מחבר פון דעם "תולדות יצחק בן לוי" פירושים אויף דער תורה. ער איז נפטר געוואָרן אין דעם יאָר תקע"ח. דער דריטער זון איז געווען ר' דוב בעריש, וועלכער איז נפטר געוואָ־רען אין דעם יאָר תקפ"ד.

ר' לוי יצחק'ס עלטערע טאָכטער איז געווען ביי פרוי פון ר' יוסף בונם זיל וועמעס זון ר' יקותיאל זלמן איז געווען דער איידים פון ר' רובער, דער זון פון דער בעל "התניא" (באַקאַנט אַלס דער "מיטעלער רבי"). דער שידוך איז נאָך פאַרגעקומען וועגן ביידע צדיקים, ר' שני־אור זלמן און ר' לוי יצחק האָבן געלעבט. ביי צווייטע טאָכטער איז געווען די פרוי פון הרב נתן קאַזניצער.

ר' לוי יצחק'ס זין פלעגן זאָמלען זיינע פיל חידושי תורות און זיינע חסידישע ווערטער, וועלכע זיי האָבן נאָך זיין פּטי־רה אַרויסגעגעבן אין דעם ספר "קרושת לוי", וועלכער איז איינער פון די וויכ־טיקסטע חסידישע ספרים. אין דעם ספר בעפינען זיך אויף תורות פון ר' לוי יצחק'ס אַנווייז עלטערע זין.

עס דאַרף דאָ אויף דערמאָנט ווערן ר' לוי יצחק'ס פרוי די אייפר פריל, אויף וועמען די חסידישע לעגענדע זאָגט, אַז זי איז נאָך געווען גרעסער פון אים. איינמאָל האָט ר' לוי יצחק אַן זין פרוי געהאַלטן שבת ביי ר' גדליה לינינצער, האָט די לינינצער רביצ'ין מכבד געווען די חרדישע רביצ'ין מיט אַ זאָל פלעטכטן חלה לכבוד שבת. האָט די באַרדיטשעווער רביצ'ין בשעת מעשה זיך אָנגערופן: — רבונו של עולם, לאָמיך האָבן דעם זכות, אַז מיין לוי יצחק, זאָל מאַכן דיי "המוציא" מיט די זעלבע כונות, וואָס איך פלעכט מיט די חלה. די רביצ'ין האָט מיט דעם גרעס־טען גערולד איבערגעטראָגן די אַלע חרדי־פות, וואָס זיי האָבן געהט אויסצושטיין פון די מתנגדים און זי האָט זיך קיינ־מאָל ניט באַקלאָגט אויף איר גורל און האָט אַלעמאָל געהאַלטן ר' לוי יצחק'ן צו גיין זיין באַוונדער חסידישן דרך.

ר' לוי-יצחק בערדיטשעווער

דער מליץ יושר פון אידן

דאָס לעבן און ווירקן פון דעם באַליבטן חסיד און פירער.—דער קאַמף קעגן אים אין צייט פון חרם. זיין אהבת ישראל און פאַלקסטימלאַכקייט. — :: :: צו זיין 120טן יאָרצייט :: ::

פון יוסף שפירא

דער מחבר פון דעם ספר "כתר תורה" און ר' לוי יצחק אליין האָט געזאָגט פיל תורות אין זיין נאָמען. ער איז נפטר גע־וואָרן אין דעם יאָר תקס"ז, פאַר זיין פאָ־טערס לעבן.

דער צווייטער זון האָט געהייסן ר' ישראל און ער איז געווען רב אין פי־קעוו און נאָך ר' לוי יצחק'ס פּטירה, איז ער געווען אויף זיין אָרט אין באַרדי־טשעוו. ער איז דער מחבר פון דעם "תולדות יצחק בן לוי" פירושים אויף דער תורה. ער איז נפטר געוואָרן אין דעם יאָר תקע"ח. דער דריטער זון איז געווען ר' דוב בעריש, וועלכער איז נפטר געוואָ־רען אין דעם יאָר תקפ"ד.

ר' לוי יצחק'ס עלטערע טאָכטער איז געווען ביי פרוי פון ר' יוסף בונם זיל וועמעס זון ר' יקותיאל זלמן איז געווען דער איידים פון ר' רובער, דער זון פון דער בעל "התניא" (באַקאַנט אַלס דער "מיטעלער רבי"). דער שידוך איז נאָך פאַרגעקומען וועגן ביידע צדיקים, ר' שני־אור זלמן און ר' לוי יצחק האָבן געלעבט. ביי צווייטע טאָכטער איז געווען די פרוי פון הרב נתן קאַזניצער.

ר' לוי יצחק'ס זין פלעגן זאָמלען זיינע פיל חידושי תורות און זיינע חסידישע ווערטער, וועלכע זיי האָבן נאָך זיין פּטי־רה אַרויסגעגעבן אין דעם ספר "קרושת לוי", וועלכער איז איינער פון די וויכ־טיקסטע חסידישע ספרים. אין דעם ספר בעפינען זיך אויף תורות פון ר' לוי יצחק'ס אַנווייז עלטערע זין.

עס דאַרף דאָ אויף דערמאָנט ווערן ר' לוי יצחק'ס פרוי די אייפר פריל, אויף וועמען די חסידישע לעגענדע זאָגט, אַז זי איז נאָך געווען גרעסער פון אים. איינמאָל האָט ר' לוי יצחק אַן זין פרוי געהאַלטן שבת ביי ר' גדליה לינינצער, האָט די לינינצער רביצ'ין מכבד געווען די חרדישע רביצ'ין מיט אַ זאָל פלעטכטן חלה לכבוד שבת. האָט די באַרדיטשעווער רביצ'ין בשעת מעשה זיך אָנגערופן: — רבונו של עולם, לאָמיך האָבן דעם זכות, אַז מיין לוי יצחק, זאָל מאַכן דיי "המוציא" מיט די זעלבע כונות, וואָס איך פלעכט מיט די חלה. די רביצ'ין האָט מיט דעם גרעס־טען גערולד איבערגעטראָגן די אַלע חרדי־פות, וואָס זיי האָבן געהט אויסצושטיין פון די מתנגדים און זי האָט זיך קיינ־מאָל ניט באַקלאָגט אויף איר גורל און האָט אַלעמאָל געהאַלטן ר' לוי יצחק'ן צו גיין זיין באַוונדער חסידישן דרך.

וואָס איז געווען דער באַליבטער גיים־ טיקער פירער פון זיין דור.

"ציון", א גרויסער אוהל פון שטיינער איז אויפגעשטעלט געוואָרן אויף זיין קבר און עס איז אויף אים גאָרניש אויפ־געשריבן געוואָרן. יונג און אַלט, מאַן און פרוי, האָבן אַלע געוואוסט, אַז דאָס פּלאַץ איז הייליק, ווייל דער "רב" איז דאָ באַ־האַלטן. ווען עס קומט אַ צרה, פאַר דעם אַלל אָדער פאַר דעם פרט, קומט מען אויף דעם קבר, אים בעטן אַז ער זאָל אויף נאָך זיין טויט, זיין דער זעלבער מליץ יושר פאַר אידן ווי ער איז געווען אין זיין לעבן טוט אויס די שיך, מען צינדט אָן ליכט און מיט א הייליקן גע־פיל גייט מען צו דעם קבר, איבערצוגעבן די בקשות צו דעם "פאַרטידיקער".

באַרדיטשעוו, די שטאָט וואָס איז באַ־ריכט געוואָרן דורך איר רב, ר' לוי יצ־חק, האָט געוואוסט ווי צו האַלטן הייליק געווען, אַז עס איז געשאַפן געוואָרן פאַר אַ קינדער פון בית יתומים אויף פּסח.

די פאָלגנדע האָבן ביינעשטייערט צום דערפאָלג פון'ם שאַוער:

מרס. רובין, 2 פאָר, ס. קראָל, 3 ס. קראָל, 3 פאָר, ס. דייען, 2 פאָר, דעיטשעס 3 פאָר, גרינבערג 4פאָר, קאַזידאַי 3 פאָר, לעקסיריער 3 פאָר, מעיערדוויטש 4 פאָר, נעינטנזאָן 2 פאָר, קאַטץ 2 פאָר, פאָלסקי 3 פאָר, ראַביצאָוויטש 2 פאָר, ראַטשטיין 5 פאָר, שייפער 6 פאָר, שוואַרץ 2 פאָר, שייפער 4 פאָר, רבי סיגאַל 2 פאָר, שניי־נער 3 פאָר, וואַלדמאַן 3 פאָר, וואַליי־סקי 2 פאָר, פאַרטנאָוו, 3 פאָר, ראָזנבערג (וואַרגאָסטאָ) 4 פאָר, פאָלאַק (רעין) 9 פאָר, ריסקער 2 פאָר, י. שניינער, אינסיי־נער, 6 פאָר, לאַסקין, גוטמאַן, 6 פאָר.

——(::)——

וועגעוויל, אַלטאַ

זונטאָג, דעם 9טן פעב. האָבן מיר גע־האַט א גרויסע בר־מצוה פייערונג געגעבן פון לאָר. אין מרס. ל. מילנער לכבוד צו זייער זון, ליפּע. ביי שיין געדעקטע טישן מיט כל טוב האָט זיך דער עולם אַמוזירט אויף נאָר א היימישן אופן ביז שפּעט אין דער נאַכט. דער פאָרזיצער פון אונז איז געווען מר. י. שאַה. דערדעם זיינען געהאַל־טען געוואָרן פון פילע אָנזעזנדע וועלכע האָבן גראַטולירט מה. און מרס. ל. מילנער לכבוד זייער דריטן זון'ס בר־מצוה.

דער בר־מצוה האָט געהאַלטן א קורצע דרשה אין ענגליש, וועלכע דער זייער אויסגענומען ביים עולם. עס איז געזאַמלט געוואָרן 40 דאָלאַר פאַר דעם נאַצ. פאַנד, וועלכע ל. מילער האָט מנדב געווען ביי קריאת התורה פ' בא לכבוד זיין זונס בר־מצוה און דאָס געלט איז אָפּגעשיקט גע־וואָרן דירעקט צום נאַצ. פאַנד קיין וויני־פּעג.

י. שטאַבסקי, סעק.

ליפּטאָן, מאַסק.

ביטע דרוקט פאָלגנדעס אין אייער גע־שעצטער צייטונג. דעם 10טן פעברואַר האָט די יוגנט פון ליפּטאָן קאָלאָניע פאַר־בראַכט אַן אָנגענעמענעם אָוונט אין דער היים פון מר. מאַקס פאַסאַנער, לכבוד דער פאַרלאָבונג פון זיין אינגסטער שוועס טער. דער כלה, רבקה פאַסאַנער, איז די טאָכטער פון דעם פאַרשטאָרבענעם מר. י. פאַסאַנער, וועלכער איז געווען איינער פון די ערשטע אידישע פּיאָנערן וואָס האָ־בען גענרינדעט אונזער קאָלאָניע. די פאַר־לאָבונג האָט פאַרשאַפט פיל פאַרגעניגן אַלע קאָלאָניסטן. דער חתן, אברהם זשא־סקא, כאָטש ער איז ניט מער ווי א פּאָר יאָר אין לאַנד, האָט זיך אין דער קורצער צייט דערוואָרבן א נאָמען פון אַן אַנ־שטענדיגן אידישן יוגנטמאַן. מען האָט זיך זייער פיין אַמוזירט און דער עולם האָט געקראָגן א פיינעם מאַלצייט. התרכלה זיינען דעם צווייטן טאָג אָפּגעפאָרן קיין ווינניפּעג אין דער באַגלייטונג פון האַר־ציקע וואוגשן פון אַלע זייערע גוטע פריינט.

מיט אכטונג, בת ציון.

וויכטיקע נייעס!

גענעראַל סעקרעטאַר פון איקאָר און מיטגליד פון דער עקספּערטן קאָמיסיע קיין ביראָ בידזשאַן

ל. טאַלמי

וועט זיין אין ווינניפּעג מאַרט דעם 6טן, 7טן, 8טן און 9טן
ער וועט אַרויסטרעטן

פרייטאָג, 7טן מאַרט, 8.30 אָוונט

אויף א

מאַסן-פאַרזאַמלונג

וואו ער וועט באַריכטן וועגן דער אידישער קאָלאָניזאַציע אין סאָוועטן פאַר־באַנד און וועגן דער בוי-אַרבעט אין ביראָ בידזשאַן

שבת דעם 8טן מאַרט, 9.30 אָוונט א באַנקעט

לכבוד דעם גאַסט

זונטאָג 9טן מאַרט, 10 אַזייגער אינדערפרי, א קאָנפערענץ

פון אַלע מיטגלידער און פריינט פון איקאָר צוזאַמען מיט פאַרשטייער פון אַלע פאַראינטערעסירטע אָרגאַניזאַציעס.
אַלע אונטערנעמונגען וועלן אָפּגעהאַלטן ווערן

אין פריידיטס טעמפּל

אויפזיכט, ווינניפּעגער איקאָר קאָמיטעט